

FRISKOLERNE

Dansk Friskoleforening
Middelfartvej 77
5466 Asperup

62 61 30 13
df@friskoler.dk
www.friskoler.dk

Undervisningsministeriet
Styrelsen for undervisning og kvalitet
Att.: Henrik.Lindegaard@uvm.dk

11. december 2019

Høringssvar – Udkast til forslag om lov om ændring af lov om de gymnasiale uddannelser (Ændring af adgangsforsætningerne til de gymnasiale uddannelser og anvendelse af timepuljen).

Dansk Friskoleforening vil gerne takke for muligheden for at udtale sig om det foreliggende udkast. Vi må dog også påpege, at vi ikke var på høringslisten, hvilket vi gerne vil være fremover, også når det drejer sig om gymnasieloven. Optagelsesbetingelserne er naturligvis vigtige for skolerne som afgivere af elever og eleverne som ansøgere til gymnasiet. Desuden er der blandt vores medlemsskoler de såkaldte »Steiner-HF«, som har grundskoleuddannelse i tilknytning til grundskolen. Derfor antager vi, at vi fremefter vil være på høringslisten, når det angår lovforslag omhandlende optagelse på ungdomsuddannelser.

Generelt er vi positive omkring udkastet, som det er i høring. Vi bakker op om tiltag, der giver eleverne en større sikkerhed om deres valg af ungdomsuddannelse og en større fleksibilitet i overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse. Det gør vi, uanset om elevens vej til ungdomsuddannelsen går over et år i en prøvefri 10. klasse, et år hvor der søges inspiration uden for skolens traditionelle rammer, eller man søger direkte videre på ungdomsuddannelsen.

Vi repræsenterer dog en række skoler, der ikke afholder folkeskolens afgangseksamen, og eleverne derfra kan, jf. gymnasieloven som den er nu, ikke opnå retskrav på at blive optaget på en gymnasial uddannelse. Dette, uanset den uddannelsesparathedsvurdering, som eleverne kommer med.

Repræsentanter fra de prøvefrie skoler havde foretræde for Folketingets Undervisningsudvalg den 23. oktober 2018. De problematikker, som fremgår af nærværende høringssvar blev allerede ved foretrædet fremlagt. Der var politisk lydhørhed og efterfølgende blev repræsentanterne inviteret til møde i Undervisningsministeriet. Her var tilbagemeldingen, at det ikke var muligt at ændre proceduren for optagelse gældende for foråret 2019, men at der i forbindelse med evalueringen i efteråret 2019 igen ville være mulighed for at justere på optagelsesbetingelserne og dermed tilgodese de prøvefrie skoler.

Nærværende høringssvar skal dermed ses i forlængelse af dette og bygger dermed ovenpå allerede fremførte argumenter.

Vejen til optagelse for eleverne fra de prøvefrie skoler er derfor den samme som for de elever, der af den ene eller anden årsag ikke kan opnå retskrav på optagelse fra andre skoler. Dette består af en konkret vurdering efter gymnasielovens §11 bestående af en optagelsesprøve og en samtale med institutionens leder.

Det er i vores optik et udtryk for en manglende anerkendelse af, at undervisningen på de prøvefrie skoler i forvejen skal leve op til »stå-mål-med«-kravet. Desuden en svigtende anerkendelse af de evalueringsformer, som man arbejder med på de prøvefrie skoler og skolernes muligheder for at levere uddannelsesparate unge mennesker.

Vi finder det meget uhensigtsmæssigt, at de nugældende regler reelt ikke tager højde for og anerkender den omfattende evaluering, elever fra prøvefrie skoler får med sig som alternativ til prøveafholdelse. Disse skoler anvender formative evalueringsmetoder i stedet for tal. Her er der fokus på tydelige anvisninger til, hvordan eleven kan flytte sig fagligt, personligt og socialt. I stedet for afgangsprøver har skolerne projekt- og temaarbejde, fremvisninger og fremlæggelser med feedback, og eleverne får efter endt skolegang meget grundige udtalelser om deres faglige, sociale og personlige kompetencer, kundskaber og færdigheder.

Disse skoler fungerer indenfor rammerne af friskoleloven og praktiserer dét, der fra politisk side ofte italesættes positivt – nemlig et reelt alternativ til folkeskolen. Det er vanskeligt at forstå, hvorfor elever fra disse skoler ikke skal have retskrav på gymnasial uddannelse i fald de er vurderet til at kunne gennemføre dette.

Det er et paradoks, at friskoler, der har valgt at være karakter- og prøvefrie, udsættes for særlige benspænd, mens friskolernes legitimitet netop ofte forbindes til dét at udgøre et reelt pædagogisk alternativ til folkeskolerne ved at udnytte den frihed, der er grundstenen i friskoletanken.

Det viste sig, at 93 procent af de elever, der var vurderet uddannelsesparate fra de prøvefrie skoler, bestod optagelsesprøven i første forsøg denne sommer. Det giver anledning til at spørge, hvorfor elever fra prøvefrie skoler i det hele taget skal igennem en optagelsesprøve. Er det ikke i værste fald en unødigt belastning af unge mennesker og i bedste fald spild af tid?

Hvorfor skal elever fra prøvefrie skoler, der er vurderet uddannelsesparate af dygtige lærere og vejledere, overhovedet til en optagelsesprøve på gymnasiet? Er det udtryk for mistillid til det fagpersonale, der har indgående kendskab til eleverne, og som siger god for deres uddannelsesparathed?

En undersøgelse fra Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) i 2017 viste, at der er et behov for at gentænke feedback på gymnasierne, og at man har fundet, at fire feedbackelementer er særligt virkningsfulde i at understøtte elevernes læring bedst muligt. Og det er vel dét, det hele handler om?

Rådet fra EVA er at øge elevernes læring gennem feedback, der synliggør mål og mening i fagene. Det er ret beset dét, de prøvefrie skoler udøver på daglig basis som modsvar til karakterer og prøver.

Hvorfor bruge økonomiske og menneskelige ressourcer på, at elever, der er vurderet uddannelsesparate, skal til optagelsesprøve på gymnasiet? Vi mener, det sender et uheldigt signal til elever, forældre og lærere på de prøvefrie skoler, og at det er medvirkende til at underkende alternative evalueringsformer i grundskolen.

Helt overordnet ønsker Dansk Friskoleforening derfor, at elever fra prøvefrie skoler får mulighed for at opnå retskrav på optagelse på en gymnasial uddannelse i fald de er erklæret uddannelsesparate. Det er allerede gældende for »Steiner-HF«, og det vil give mening at lade den samme logik gælde skoler med andet værdigrundlag end dét, der gælder for Rudolf Steiner Skoler. Oprindeligt er prøvefriheds-begrebet født ud af en grundtvig-koldsk tænkning.

Vi mener desuden, det er udtryk for urimelig forskelsbehandling, at elever fra prøvefrie skoler, der ønsker at gå direkte videre på HF er forhindret i netop dette. Det virker ikke hverken rimeligt eller logisk, at der opsættes benspænd, der direkte afskærer unge mennesker, der er uddannelsesparate, til at tage en ungdomsuddannelse.

Vi vil gerne foreslå, at man fra politisk side respekterer og understøtter det prøve- og karakterfrie valg i grundskolen og har tillid til, at faglærere og den lokale rektor i samarbejde får mandatet til

at vurdere, hvem der kan optages eller ikke optages på landets gymnasier. Der er pt. tale om 33 karakter- og prøvefri skoler.

Det nærværende forslag til ændring af gymnasieloven er et udmærket skridt mod at øge fleksibilitet og sikkerheden for de elever, der søger ind på de gymnasiale uddannelser. Men, vi mener samtidigt, at de prøvefrie skoler er blevet overset i denne manøvre.

Dansk Friskoleforening har bemærkninger til følgende punkter i "Udkast – Forslag til Lov om ændring af lov om de gymnasiale uddannelser og lov om kommunal indsats for unge under 25 år":

Ad § 1, pkt. 1, 3-6, 8-10 og 12: "Forlænget gyldighed af resultaterne fra 9. og 10. klasse"

Bemærkninger:

Vi ser med stor tilfredshed, at man har udvidet gyldigheden af retskravet på optagelse på en gymnasial uddannelse, og dermed validerer det, eleverne har opnået.

Det er også positivt, at man med ændringerne validerer og understøtter, at man kan gå andre veje end direkte fra 9. klasse til en ungdomsuddannelse. Vi er overbevist om, at dette er en styrke for både elever og uddannelsesinstitutioner.

Ad § 1, pkt. 2 og 7: "Justering af hvilken institution der afholder optagelsesprøve og -samtale"

Bemærkninger:

Vi bakker op om en rationel og proportionel fordeling af elever for hvem den enkelte institution skal afholde optagelsesprøve- og samtale.

Ad § 1, pkt. 11: "Optagelse af ansøgere, der har været fraværende ved folkeskolens prøver"

Bemærkninger:

Vi finder fleksibiliteten positiv og kan kun bakke op om en lempelse af de eksisterende regler på området.

Ad § 1, pkt. 13 og 14: "mulighed for optagelse i begyndelsen af skoleåret"

Bemærkninger:

Vi finder det positivt, at der blødes op i de ellers ufleksible regler ved, at der gives mulighed for, om omstændighederne tillader det, at man ved en efter rammerne for sen erkendelse af at man ønsker at påbegynde en gymnasial uddannelse, stadig har muligheden for at blive optaget på en sådan, hvis man opfylder de grundlæggende betingelser for at opnå retskrav.

Vi har ingen bemærkninger til § 1, pkt. 15 samt § 2

Vi deltager meget gerne i det videre arbejde og står til rådighed for yderligere.

Med venlig hilsen
på foreningens vegne

Peter Bendix Pedersen
Formand

Søren Stein Brinck
Sekretariatsleder